

Medierea familială în cadrul cooperării internaționale judiciare

Christoph Strecker,
fost judecător

La formation professionnelle permanente de juges et médiateurs concernant les problèmes juridiques, culturels et émotionnels de conflits binationaux est un défi permanent. Il faut l'organiser de façon systématique. Cette nécessité englobe la capacité de prêter l'oreille aux enfants quand cela paraît opportun.

Les rapports binationaux parmi des juges et médiateurs ont prouvé leur utilité. Il faut les approfondir et étendre à d'autres pays. En outre, il est important que les contacts ne soient pas limités à des amitiés personnelles. Pour survivre, tels contacts doivent être appuyés par un cadre institutionnel.

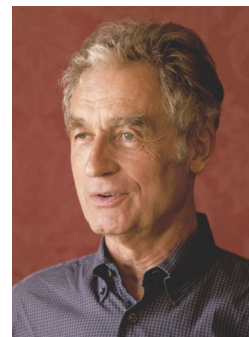
Le problème des frais exige une solution fondamentale. La valeur centrale dans ce type de conflits c'est le bien-être des enfants. Le respect à l'égard de cette valeur ne devrait pas dépendre des moyens économiques des parents et non plus de leur bonne volonté de dépenser son argent pour ce but. Les susdits différents projets et quelques fondations ne sont pas une solution fiable, suffisante et permanente. L'organisation „Médiation familiale binationale en Europe” a pour but de recueillir des moyens pour le financement de médiations binationales. Mais jusqu'à présent sa caisse est vide.

Les tribunaux doivent accepter et promouvoir la médiation, mais pas pour se débarrasser de leur devoir de prendre des décisions. La médiation doit se dérouler dans des délais raisonnables, en cas d'échec le tribunal doit décider. Le contenu de cette décision peut de sa part être la base pour une nouvelle médiation sur les règlements détaillés pour l'avenir. Peut-être cela arrivera aussi dans le cas de Pepe et Magda dont je suis parti avec mes réflexions.

Prezentare a situației personale

În primul rând aș dori să realizez o introducere a propriei persoane: sunt magistrat pensionar. De-a lungul anilor am fost judecător specializat pe cauzele de familie. Spre sfârșitul carierei mele profesionale am făcut cursuri de mediere. De la

retragerea mea, am lucrat ca mediator pe conflicte familiale. Prezentarea mea se va limita la acest tip de conflicte.

Un caz actual

Într-o zi am primit un telefon de la autoritățile centrale germane pentru conflicte internaționale implicând copii. Mă identificaseră de pe o listă de mediatori. Autoritatea Centrală căuta un mediator pentru un conflict binațional: Magda, o doamnă de naționalitate germană căsătorită cu Pepe, un cetățean spaniol, își părăsise soțul în Spania și intrase cu copilul în Germania. În baza Convenției de la Haga privind răpirea de copii, Pepe a solicitat în fața unui tribunal german restituirea fiului său. Judecătorul cauzei a propus o mediere astfel încât autoritatea centrală dorea să o organizeze. Dar partea spaniolă nu răspundea. Doamna din partea autorității centrale presupunea că, eventual Pepe și avocatul său nu aveau la cunoștință de propunerea privind realizarea medierii. Amintindu-mi de un prieten din Spania, Pascual Ortuno, i-am scris un mesaj pentru a a-l ruga să îl contacteze pe avocat care a răspuns imediat. Cunoștea bine medierea și la rândul lui era mediator. Clientul său, Pepe era de acord cu medierea, dar realizată în Spania nu în Germania. Între timp, Tribunalul a ordonat restituirea copilului către tată. Mama copilului a formulat apel împotriva deciziei. Curtea de Apel nu decisese încă, dar solicitase o expertiză psihologică. Tatăl minorului, Pepe, a reiterat oferta sa de a participa la medierea din Spania. Acum, mama copilului, Magda, era cea care nu răspundea.

Sarcina tribunalului

În cazurile de răpire, conform cu susmenționata Convenție de la Haga, tribunalul nu are decât competența, foarte limitată, de a examina aspectele legate de bunăstarea copilului. În

principiu, copilul trebuie reintegrat în locul său inițial, și aceasta este sarcina ce revine în competența internațională a tribunalelor, pentru hotărî asupra tutelei și asupra altor aspecte care privesc minorul. Doar în caz de pericol grav sau în cazul unei situații intolerabile pentru minor, tribunalul poate refuza restituirea.

Dacă decizia este complicată, tribunalul poate fi tentat să întârzie decizia. O posibilitate este aceea de a se ascunde în spatele unei expertize. În acest mod, judecătorii câștigă timp, și la final pot descărca responsabilitatea asupra expertului. O altă posibilitate este de a propune o mediere.

Medierea ca alternativă și complement la procesul judiciar

În cadrul realității vieții juridice, deseori se poate observa că un judecător dezorientat propune medierea în speranța de a se debarasa de o decizie dificilă.

Pe de altă parte, firesc, medierea permite soluții superioare celor ce le poate oferi decizia judiciară. Deși sentința judecătorească nu poate spune „da” sau „nu”, într-o negociere între părți se pot organiza condiții sub care „da” sau „nu” pot funcționa. În loc de considerații juridice pot fi integrate și luate în considerare interesele și dorințele părților din conflict.

În plus, medierea permite soluția ca instanțele din cele două țări respective să o poată transforma în reglementări provizorii spre exemplu: ordine oglindă ori ordinea safe harbours. Asemenea reglementări pot facilita acorduri în situații de frică și neîncredere.

Când se vorbește de mediere, se pune problema costurilor, compuse din onorarii pentru mediatori și cheltuieli cu

Firesc, medierea permite soluții superioare celor ce le poate oferi decizia judiciară. În loc de considerații juridice pot fi integrate și luate în considerare interesele și dorințele părților.

deplasarea și cazarea. Aceste cheltuieli pot fi obstacole pentru părțile aflate în conflict. Pentru a promova ideea de mediere, a existat temporar, un proiect franco-german în cadrul căruia ministerele de justiție preiau aceste cheltuieli, proiectul fiind terminat. În cazul meu, al părților Pepe și Magda, autoritatea centrală germană anunțase subvenționarea medierii, dar aceasta nu era decât o propunere particulară care nu rezolva problema pe fond.

Raportul dintre litigiul judiciar și mediere

Dacă acceptăm că este legitim ca instanța să propună medierea, trebuie să creăm condițiile în care această propunere poate funcționa.

Înainte de toate, este indispensabil ca judecătorii să cunoască o seamă de lucruri despre mediere. În acest scop, de câțiva ani, Ministerul Federal de Justiție German a integrat informații asupra medierii în programul său de formare profesională asupra dreptului internațional. Între altele, ministerul organizează cursuri binaționale pentru magistrații celor două țări, spre exemplu Germania și Franța, Germania și Polonia. În aceste cursuri, medierea, are, de asemenea, o mare importanță.

Instanțele nu pot impune medierea părților, aceasta poate fi numai propusă. În Franța, instanțele pot obliga

părțile să se informeze asupra medierii, acest lucru este valabil și pentru Germania din 1 septembrie 2009. Oricum, medierea rămâne complet voluntară. Succesul său depinde de buna voință a părților din litigiu.

În Marea Britanie, există un model al unei fundații „reunite” în cooperare cu Tribunalul din Londra (Înalte Curte de Justiție). În acest model medierea este integrată în cadrul procedurii din fața tribunalului în faza sa inițială. Judecătorul oferă părților posibilitatea medierii pentru un anumit timp. Medierea este efectuată sub forma co-medierii în cadrul căreia unul dintre mediatori este jurist. În caz de succes al medierii, rezultatul său este inclus în sentința tribunalului. În caz de eșec, tribunalul va da propria decizie, iar cheltuielile medierii vor fi suportate de fundație.

Sarcina mediatorilor

Situația în Germania:

Tribunalul care propune o mediere este obligat să propună mediatori calificați cu profilul cerut. Cum să-i găsești?

În Germania nu există o lege privind medierea, nici reglementări privind calificarea mediatorilor și nu mai este prevăzută nici o autorizare formală pentru aceștia. Formarea mediatorilor se realizează în întreprinderi private, organizații profesionale și universități care prin intermediul lor depun eforturi pentru a standardiza nivelul mediatorilor.

În ce privește cunoștințele speciale de mediere a conflictelor internaționale, două organizații de mediatori - Federația Mediatorilor (Bundesverband Mediation, BM) și Grupul de Lucru

Federal pentru Mediere Familială (Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien, BAFM) organizează cursuri de formare profesională în cooperare cu ministerul federal. Recent, cele două organizații au fondat o asociație numită Medierea în conflicte internaționale privind minorii (Mediation bei internationalen Kindschaftskonflikten, MIKK).

La sfârșitul unor cursuri binaționale, mediatorii francezi și germani au fondat organizația Medierea Familială Binațională în Europa (MFBE) care până în prezent, nu a realizat activități perceptibile.

Ca urmare a acestor activități, există liste ale mediatorilor în care se regăsesc calificările profesionale, limbile străine pe care le vorbesc și cunoștințele de drept internațional.

O altă consecință a acestor activități - destul de încurajate și asistate de Ministerul Federal de Justiție - este existența unei rețele de raporturi personale internaționale între magistrați și mediatorii care a fost deseori utilă.

Standarde pentru medierea binațională

În mod natural, Directiva Europeană 52/2008 privind medierea în materie civilă și comercială este obligatorie, în plus există - ca obligație voluntară în cadrul susmenționatei organizații - și codul european de conduită al mediatorilor.

Susmenționatele organizații germane recomandă câteva reguli care au fost adoptate în octombrie 2007 la un seminar polonez-german sub forma „Declarației de la Wrocław asupra medierii binaționale în materie de minorii”. Declarația recomandă co-me-

dierea de o manieră în care să participe: mediatorii ale celor țări; un bărbat și o femeie; persoane provenind din diverse profesii, un jurist și un psiholog și un pedagog.

Desigur, acest lucru nu este totdeauna ușor să fie realizat perfect, dar este idealul la care aspirăm totdeauna. Între timp alte rezoluții se referă explicit la această Declarație de la Wrocław.

Concluzii

Formarea profesională permanentă a judecătorilor și mediatorilor privind problemele juridice, culturale și emoționale a conflictelor binaționale este o provocare constantă și trebuie organizată de o manieră sistematică. Această necesitate înglobează capacitatea a ne îndrepta atenția, a ne apleca spre copii, atunci când este oportun.

Raporturile binaționale între judecători și mediatorii și-au dovedit utilitatea. Acestea trebuie aprofundate și răspândite în alte țări. În plus, este important ca aceste contacte să nu fie limitate la amicitii personale. Pentru a supraviețui, asemenea contacte trebuie sprijinite printr-un cadru instituțional.

Problema cheltuielilor necesită o soluție fundamentală. Valoarea centrală în acest tip de conflict este bunăstarea și interesul copiilor. Respectul față de această valoare nu trebuie să depindă de resursele economice ale părinților și nici de dispoziția lor de a cheltui bani pentru acest scop. Proiectele de mai sus și câteva fundații nu sunt o soluție fiabilă, suficientă și permanentă. „Organizația Medierea Familială Binațională în Europa” își propune să adune resurse pentru finanțarea medierii binaționale.

Dar până în prezent casa este goală.

Tribunalele trebuie să accepte și să promoveze medierea, dar nu pentru a scăpa de datoria lor de a lua decizii. Medierea trebuie să aibă loc într-un termen rezonabil, în caz de eșec tribunalul trebuie să decidă. Conținutul acestei decizii poate, în partea sa, să constituie baza pentru o nouă mediere asupra unor reglementări detaliate pentru viitor. Poate că acest lucru va

interveni și în cazul Pepe și Magda de la care am pornit în reflecțiile mele.

Traducere și adaptare realizate de Roxana Lăcătușu

Nota redacției: Materialul a fost prezentat în cadrul Primei Conferințe Internaționale pentru Mediere Judiciară, desfășurată la Paris, în perioada 16-17 octombrie 2009